

AUTHOR _____

NO. 5654

TITLE הזמנת דפוס

RR _____

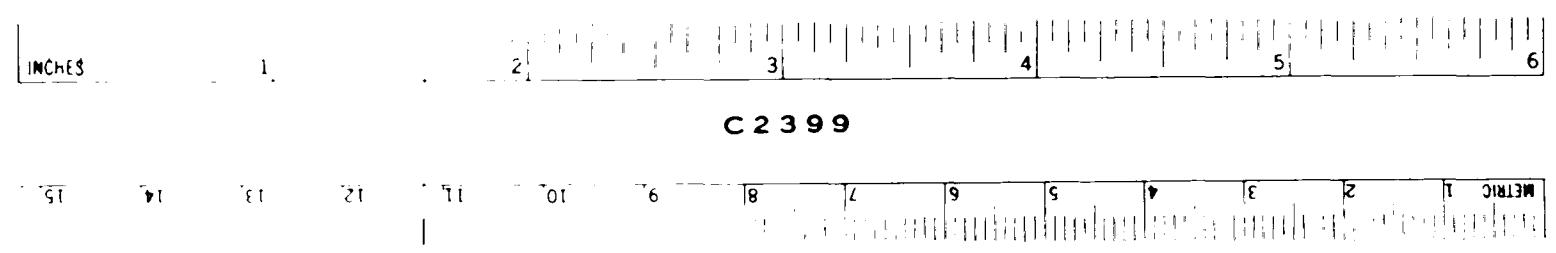
IMPRINT _____

CALL NO. ACC 96586

DATE MICROFILMED _____

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A DIVISION OF KODAK PAPER CORPORATION

Eob

זבח תורה

והוא פרישת דרישת האלפא ביתא רבתי הכינה
וגם חקרה בשפה ברורה החכם כהר שמואל
אריכול יצו תושב עיר צפת תזכב וחלקה לשתני
בחברות יהיו למאורות ובכיאורוהעלה שירי
המעלות עומדים ממעל לה ומאמרי רזל במעל
לגביהם סוככים בכנפיהם הלא גם בס דבר
בונות רצויות כי עמהם קושר בתרים לאותיות
ברכס פה קושטגרינא יערא בשותפות האחים
שלמה ויוסף בני החכם השלם כמהר יצחק יעקב
בן הרב החסיד כמהר יוסף יעקב הדורש קלהא

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

אלה דברי מר קשישא החכם השלם כמהרר יצחק לבית חזן נרו בהלו
 נרו נר השכל ויבטא בשפתיו דברים ברים כספרים מספרים ויבטא
 המחבר וזאת אשר דבר

אמר

יצחק בן לאהוני אבי ה' כמהרר חיים לבית חזן ז"ל ראה ראיה
 במרחוק הכובלות זה הספר הנותן אצרי וזוהי לחכמה
 בטוב שכלי להבליא כי אסא אל שמים ידי לשבח ולפאד במשך
 מענה לעיני בני אמוני מעשה ידי אחד חכם בחור מעם בטוב טעם ודעה טעם אקים יקום
 כי לקח טוב עורר נכסו ולטובו מדברת גדולות לשון למודים דברי נגידים נבהה קומתו ככן פודת
 עלי עין כי עין בעין נגלה דברו דדבר איש האלדים יעמיה צדקה וההלה משביע לכל חי טובע
 סמיה ומי מנוחות נאמן שמואל לנביתא שח צחות נכוחות וארשת ספתי צדק ספתי דעת
 חכמה סכת אמת בלא ספתי מרמק ואמרי הדוע אלדים אמונה פהו ועטו לדעה לעוה את יעק
 דבר אלדים סהר לו ולפני כל יודעי דה דוק גדלו מעשע מעשה חכם קרם ונבון לחש וכל קורא
 בצדק מקראי קדש

זבח תורה

יבדוהו וכבדי ארץ יראוהו עם שמש יראי
 ה' יראה אלדי תורת חסד על לאנו תורת
 אמת תורת חכם הרחיק פה להאריך לשון
 הוקב והסתב והמכתב לגלות ולפרסם על שער בת רבים עד רחבי ארץ את עושר כבוד אלהיות
 מחכימות האלפא ביתא דבתי רבכ בבאיו צבא במרום חיל ועוז מלהמה להוסיף ממולו רכב אל'ים
 רבוהים למנוח סביב להלנו מדדשי חכמים דדרבנות אצרות סהורות לפקוח עינים עורות לחיות
 במעם מלכי נבאלת אמת דבר אל'ים שהים זו סמענו חונים על דגלו שהים מחברות מוכרות ההלות
 במקלהות על כן עמים יהודוהו הודות והלל הודות גדולות וינצק בא מכול ויחדר חרדס
 להקחיל קהל ועדה אמתות והיכות בעבור ההיה לו לעדה זבח תודק אשקוטה ואביטה נכלאית
 מתורתו לקחני לבי ורעיוני להשכיל באמהו אהקדש למדי בהנעת ספתיים ובאוקות שהים בתוך
 קהל אהלנו ומשידי אהודנו

אל הר שכל ידו הדס	ואיר נתיב בחור מעם
דעה הסכל דת והעודק	נזכי ודכס גם טוב טעם
גם משחה נכשו פדס	ספך חיים לחיות נועם
פז ברכת אודס כסדה	קרבנו איר בו לכו ינעם
יקר מסז וכלי חמדס	מדה הדת אצרי נועם
ממשח וכרוכ לכו בדכ	תול לקחו זאת הפעם
מלאך מליך זבח תודק	זוהי עז הענומות לעם

החזקתה אלהי צנה כ' כפה כהיא **והיא**
 הגלות ה' ד' אמות של הלכה מנחה
 הדדי כונוי סכום גם הכבוני כונוי כעשוי ימים
 הקשיתי מאוב וכאבי געבר נעקר לכ' **מכר**
 זר אשו ורובו ולא אץ לכא כיום תמים על כי ארבו לי סם הימים על ערש דוי ויומי נ' עבר
 ג' דבר נסבר לבי בקרבי כחשבי ביושבי על תכבבי בלילות ונעלות השחר הסמתי **מתה**
 קמתי אני לכהות לדודי דרך אמונה בחרתי ודינו עלי הנדקתי מעשה ידיו ברכתי ערבי נסכתי
 מסכתי לבי אם למקדח ואם למסנה ולא בטלתי מלמודה יפיכיה וזה כריה **כהא יסר** אלהי לוי
 אב ארץ בקרב נרה ה' ל' ולא אירא כי אירא כצער עזתי לעמוק בהודתי **הודות הזמן**
 וקורותיו בצרות ונדים נדורים בתכלי הצרות מעשה שרשרות שרי אלפים ושדי עשרות לא
 להן הענגה ערקות כעזי מרכבות זמרהי ושירה כשורהי בהודתי כי על כן בלאו ככל קודתי וישיר
 בדוני ה' **ואתחנן** אל ה' בע' הדי שנה שזע' וחסניו יהיה עוזר לי אני קדאתיך כי הענמי
 בער אלך **ואינני חנני ה' חנני** וכרעה נכפך על עבדך בן אמהך כי היא כסאה לכרה
 היא סמלתו לעורו היא טעמה מנמתי היא ישבה על ראש סמתי איה אבקס מאלפי אב ואבן
 מקרה זה עני קרא **וגם ה' הטביר מעליו והאף והחמה** ולא יסיף ענב עמה יחד נכמדו רחמי
 משמי רומה ויקם הערה לד' **במח אקדם ה' על כל טוב אשר גמלני ויערע עליו סחיי** עם לכבי
 אשיה ויחפש רומי וכניהי לני בכל מטעי שעשו ידיו אז אמרת הנה באתי במגלת ספר כהוב עלי
 כיום שלמתי נדרי **לאמר להודות את סאהבה נכשי** כבודי ומדום ראשי **וגם קדמוניו ד' נריכך**
להודות ואחד מהם ה' זולה שהרפא לכן ספר זה טוב **שמואל** בקדתי שמו
זבח תודה אומזמו להודה שמהיו ליעדה באשר הוא מנצח נכון **למדתה והוא**
לאלהי מערכות ישראל ויהי דבר שמואל עליו להרחיב שכליו **והיה ענין זלתי**
 בכל הימים ושמו אל נצב עליהם מאיר עיני איהם **תם ביען אמרם זל** בילטהיד בטלות המלות
 ועולות והעמודה שהי בהודות לכד הודה קרבן וחודה הכלה והיו עיכך רואה כפסוק הודו **לך**
 כי טוב וכו' אשר אועד לך שמה על מאמר זה **לכן ראיתי לקרוא קמזמר לתודה זאת כהעור וקמדת**

הכי נתן זמן קצוב לעולות
 אשר כסוף הכלות הם בעולות
 ולזכות לכד הודות להעלות
 דלא חלכי ומתי הם לעולות
 וקום קרבן שעה נורא הכלות
 וקרבנות נכול להם חודש
 ולשמיע בקול הודה לכד
 אף יהיו לרצון טוב וחמדה
 כהתקבצי בהודת אל לעוכס
 ואר יסר כשיד מאזור לתוד

והביאור ומהללו ה' למצוא דברי חפץ מסכון שבתו לעומת מחברתו
אמר שמואל בן לה' **אבי כתיבד** משה סף נעים אלה **כיום** הוא ראינו כי באשר יאהב ה'
 אים על התורה ועל **העבודת** שיעמול התה השמש נתן יהן לו מהלכים בין העומדים
 עמידה נצחית מאין כטה לכי **עומת הטעם** ולפני מלכים יהינב זו לנו למען יסיה לראשו עטרה כז
 וכהא כבוד ימלכו ועל מי מנוחות ינהלכו לתור לו מנוחה בעולם **שבנו ארץ** מי סטרח בערב
 שבה יאכל כשבה יושב אכלים סם יסב שמה יסבו **ולמאסו** ויהי סם **באתי** אתה עיני וארא
 והנה כהר יונא **משדן גן ארזים** כהר חמד אל'ים לשבהו נטע ענוק **יפה כריתו** ארד ארזי ואלי
 וילא בחור מעם **צמח נרקס** ותהלב וכידו מנלכ עכר **שעיכיה כודיה** וענפה אמרת ה' **שעס**
תבאר באר בייח איה שבע סאלפא ביה ארבה והעלס ד עלות ובמעלות אחו הכל גם בס' **ד**
מולדת לא יונת **בית ראיה** ושמה לבי כסמחה בקנין פ' **שמהי** צוף דכש ארזי ארזי **מוס**
שיי לכידיים יכלונו ודיקקין דיטור ודעת סמתי ברד מללו לשמיע בקול **ולמען** סמתי

כי נמוקו מיון שמואל בקורח שמו **אמרתי אלם** ותקמותו אשר לא יערכם כל חרוץ ולא יכלם
 ולמען אשר הכודות ושכח לאל עליון הנעלה כחם מבין ולהחזק אליו יחזיר סכינתו לציון כימי
 שולכוכי זקדמוניות והשוכנה ההבלחות לקדמותו יהי פסת כר בלחץ כי מבין תנא הערף
 ודבר ה' יידושלים ויהי בקדמתו קולו ואשא משני

והשמיעו בקול זמרה והודה -
 משוטרים בכתר התעורף -
 וחננתם וספריקם נעדם -
 ינוק את מנוטה והורם -
מהרה אים להקות את כבוד
 לאספם שם להשיב העבודה
 להשמיעם כזעם הקמדם
 כדוב חסדך להחזיר האכדס
 להרגיעם במו בלה חסודם
 וכנפיקם כנכסי החסודם
 ויודוך בתוך קהל ועדם

אל רדים שלחי כל ימי נון
 חכמה ינובן מהדרה
 ושמ... גבולות למשכס
 חלפה לאשר לו הגדולה
 למען יעלה עמו כשסון
 אשר דבר בכיו אל רוב נכילת
 כקודה אויביו יביא עליהם
 נסה שלום למך אל חללים
 מדה עמן רעה שוכן שחקים
 ידידך כמו סיות דחיות
 פשה לתם והושיעם ימך

הקדמת הסיף

מה

יתרו העושה ואשר הוא עמל למלא נפשו כי ירעב לא רעב ללחם ולא
 צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה' דבר נבורות וחסן ערכו לא יוכל אים לדבר
 ויהדר גאונו לא השבע עין לראות לקול הנה אמרי נועם לא המנא און
 משמוע כי השיג ירו מעלה גדולה פגולה גונת סדרת הנרתס ואם באל לראות עקר יקר הטלחה
 גדולתו דן ירין ענתו לקדשים עליונים דמי לבר אלהין וכוא לא כן ירמ ענתו כי אם נעס מן הסדמה
 אדם להבל דמה מה טוב ומק נעים נאום הכלה לאים אשר חלה לו וכי האארו מה נרדף לו
 טקב ענוה ושכר **ההומה** אודיע דברי אלהם שחוכר לה יחדיו מים חכמה ודעת קדושי
 ימנא והוא הנרנה בראש הא' זאת באמדו אשרי המימי דרך והולכים בתורת ה' השתת כי אשר
 המימזוהם הוא שיצו היות כוללים בתורת ה' ואמרו רול בכרף האים מקדש סימן לטובת הרוח
 עניות מאי עניות עניות דהורה אמור משהה כי שכלי רוח וזה חליה והתמימים יתמו כס והת
 בנועי חכמה מה נכבד ומה יקר חסדך אלה לכרי לבם ונדקתך לישרי יאב דנא ירוח
 הכין בטוכהך אור ורוח מהן בסתר ככסוף יחשינו ידיון וילתיון בלשון ית
 מכואות חכואות השואות חן חן ושכל טוב הערב לכפס עמל ענתו לו כי רעלה כפס ית שכנ
 לא יא יר לה עזובה כי תכל לשמור מאנה ובסתום חכמה הכקש דעה אלה לא השת ריקם ואם
 דלה היא ומהשיג מדי העבודה מרי עלוהה בבית ה' הוסיף פויס מפניי חכמה באשרי בנה על
 אחת כמה וכמה מה גרלו מעשי ה' אל עניונכה רוח וקסע ירו העצומות העצומות
חכמו רתו שכלם מהאיות ודורש רשומות וברכבו ללכות אל את אשר היו השול
 עבדים ועניים ארודים מושיב יחידים במעלה ומשכילי בכל חכמה ובמה ערע חכמה כי החכמה
 וההכונה אשר הכיא אלוה בידו וזאת ה' כבודו כי אם בהיותו שכל אכסל ונסה וילע רוח חכמה
 וכי רוח דעת ומא' מק אלהמי הויה יי אלה הורחני עזרתי ונחמתי סנה שבסך
 ות גרתי המה ינחמתי שבסך אלו היסורין ומשענתך זאת התורה ועבדך אהבה
הוא עשה פלא ומהה טובה ה' כי הפליא חסדו לי ועשה עמי לטובה בפשר יסור וסרני
 ויחלל חכמי ומרמי סקדמני כי מהנות טובות נתן הק' בק לישראל ונתנם חלל על
 י יתרו אלה ה' הוא התורה שגא אשרי כגבר אשר תיפרתו יס וכו' כי בשר כיסורין ימדתו

אנא הושיעה נא

החזקת הרשות

הראשית

נבחר בה דרך כלל כאלו הפקידים ליוערים הנזכרים
 שבהם ונתון המרוקיהם נחם יסוד ויהי לארבעה חלקים
 כולו כי מוד המלך ע"ה כיון בדבריו אלה אשר התמזן
 לפני ה' ככלמה דברים ויהיה בכתובים הדבר הראשון
 להתפלל על הדברים אשר סגרו ביד עליהם וכל

אשר הוא נפשה הנלום הלא כחצו מערכות השמים אשר ברא אליהם לעשות ולכלות ככל הדרך
 וככל העוים בתפסרם כמשפט ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע על זאת התכלל כל תמיד אל השמים
 למען הניל אותה מידם והיא שועיהם ישמעו ויושיעם גלף יעזוב את הסידיו לעולם ביד זולתו ועל זה
 מדבר בחסד לה ע"ה באמרו מלכניך משפטי ינא ולא מלכני המלךך כדאית במדר' תהלי' וכיבוד
 הכתוב על פי דרכיהם מלכניך משפטי ינא ולא מלכני המלךך פי עיניך התמינה המישרים והזכרת
 שים לי ובשכילם השא לי פנים כרות חן והחוננים מה שאין כן ביד המלךך כי השלוחים לא בידם
 טובים להוסיף או לגרוע כי נבוא מעל גבוה שומר ומגדיל עליהם ולא יוכלו לשנוה את הפקידים אשר
 נטווו אפילו אם ימנאו בלדם יוסר וזאת או יהיה ביאור הכתוב כענין שכתב הרב בעל הפר
 העקרים פרק ל' ממאמר ד' וז' נמצא שהש"ת אומר למשה נקלמתי לפניך מלאך וכו' כי לא אעלה
 בקרבך כן אצלך בדרך הרי שחשש שישיג הכליון אם יעלה הוהית' בשמו הגדול בתוכם ושאים יעלה
 המלאך עמיהם ינאלו מהכליון ואע"פ שישיגם עונם אחר כמש"ה הנה אנוכי שלח מלאך לפניך וכו'
 השמר מפניו וכו' אל המר בו כי לא ישא לפשעכם אין הכונה לומר שישיגם עונם יותר גדול בהיותם
 ממרים כי המלאך ממה שיעשה בהיותם ממרים פי הש"ת שהרי אמר הכתוב לא אעל בקרבך כי עם
 קשה עורף אתה כן אצלך בדרך אבל הכונה לומר כי בהיות ממרים פי הש"ת עם שיש חשש שישיגם
 עונם גדול שהוא עונם הכליון מ"מ היה בזה הועלת אחר כי הוא ית' יש בו יכולת לישא פשע' מה
 שאין כן במלאך שאין בו יכולת לישא פשעם עכ"ל נמצא כי עם שבהיותו הולך הש"ת עמיהם שישיגם
 עונם גדול בהיותם ממרים את כיו עכ"ז בחרו להיות עם מרעיתו וצאן ידו ויהיה מהיות כ"ה
 על פי המלאך ואמרו אם אין פניך הולכי אל העלנו מזה ובאור זה הכתוב לפי קדושי להיו יושע
 כי בהנחל ועליון גוים בהפרידו בני אדם יעב גבולו עמי' החת יכ' וז' וישראל לקח לחלקו וכו' שיש
 מלאך ומזל שולט בהם וזאתוית' כי מלקת' עמו ולקורות נתן בלבם להעלותם לארץ ישראל
 אין מנהל לה זולתו ואינה החת שר ומזל כי במר' בנין אלה לזמשכ לו וכו' שיהיו ס' וכו'
 ידך הנחמנו לא נהיה החת יד וזאתך אם כן אם אין פניך הולכש עמנו הלא תתן להם עמי' וכו'
 המלאך הלא טוב לנו שלא העלנו מזה כי גם במקו' הזה הקים הכתוב לנו על פניו וצאן עורף העלנו
 לארץ ישראל כיון שעליהנו אליה אנו אלא כדי שנהיה החת ידך כמ' הירח לבר' בכו' אבל
 ונהתי לך ולזרעך אחריו וכו' אם ננבאים בניך לארץ הם מקבלים אלהותיו ונא אין חזקתם אל
 אלהותי ע"כ ר"ל כי בהיותם בחונה לארץ הם החת המערכה ולק' אינם מקבלים אלהותו
 אם אין נבנאים לארץ והוא שאמרו ר"ל הדד באונה לארץ דומה כמ' שאין לו אלהים אם אין
 בניך הולכי וכו' וכי האש"ש באי' אנו איהנו אותם אך בזה הדד' שהיה אנו לארץ לך המלאך עמיהם
 לזה יאמר ונחמה יודע איהם כי מבלתי יתן בעיני' אנו וכו' הלא כלבתך עמנו ר"ל ונחמה יודע איהם
 שמתלבו חן בעיניך כי אם בשתלך עמנו בזה הדד' הם היוו מקום חונה לארץ אשר נשקד ביד שר
 המלאך לכן יהיה מלכני משפטי ינא ולא מלכני המלאך ואע"פ שישיגו החוננים המישרים פי שהיו נוס
 חיים שיהיו מדת הדן הקשה ושישיגו חן עונם גדול בהיותו מרדד וקמר את פניו עב' וכו'
 שיהי' אלהים הדועש אלהי הוא בעצמו מק' הן הנהגתו על פי המלאך וכו' ונחמה יודע איהם
 משי' וכל' יאמרו בהיותם הפלות אל' מה שאנו אומרים ומלך אלהי' לבני' בהתמים בנתיק
 וכו' ר"ל מלך ה' עלינו ולא התי' להנהיגנו על פי המלאך אלא אלהי' לבנו' בין שתתנו

בכל הידועות ביאורו און זיבה לשרו שולחנות **היו מקצוה דברי רבני שמעון אמר' בה מתקיים**
אתם נסכות ע' אומות העולם בעולם הזה ר' ל לא היוו פוסחים על שתי הסעיפים אם הרנו
להיו ספיס עם אומות העולם בעולם הזה ר' ל כי חלקם הוא בעולם הזה ואין להם צורך אם
קרנו גאון חלקם עם אומות העולם בעולם הזה הרצוה בידכם אם הרנו בעבוד זלכותיה
גיהנם חרו גאולה' אשר גאלם מיד שאלו כי יוהר עיקר ויקר פדיון נפסם מפדיון הגוף ולהיות
כי אומות העולם חף מה העולם ניהן להם **למען** בהטוניה בני אדם ומנחתם תשכיהם במדבר
ואין להם ע' יום כל זה החסידים בבהם יש להם שר טוב כמו שאלו חסידיו אומות העולם
יש להם חלק בעולם הבא לכן יאמרו נא ביה ישראל כי אינם מקפין אפילו במצוה הנעמית שלהם
ובנדוה הטובות שלהם וכל ילחמו במנעמיהם אלא באור תורתך נראה אור כמו שסיים דבריו בעל
המאמר הלזה וכל אלהם במנעמיהם וכו' או ירצה באמר' הרי נתניענו גאלין ומשתעבדין
בלומה כי אילולי היינו גאלין לא היינו מרגישין כל כך צרה השעבוד כי ההרבה
צרה השעבוד דרבה מאלד כאשר היו קודם לכן **באור** ונחה על דרך שאמרו רז"ל אצל זכרה ירושלם
תינעיה ומרודיה וכו' ר' ל כי צרה והרגישה ימי עניה ומרודיה בסבה כל מחמדיה אשר היו לה
המאמר קדם ולכן נתניענו הרבה מההנו גאלין ומהעבדין כי אילולי היינו גאלין לא היה כל כך
צרה כי כפי ערך הגדולה גדל השפלה הבאה אחריה **ועוד** כי בהיות בלתי איפשר היותם
גאלין בלי שחזור להיות נשהעבדין לסבת העבדות שכן במשכזה אחר גאלתנו בשבתנו על סיד
הבשר באכלנו להם לשבוע כאומרו וישמן ישודון ויכעס ולפיכך נתניענו גם לחמו והסם בחמו וכל
זה הוא להיות הגאולה על ידי בשר ודם ר' ל שגם הוא בשרה' חומריי והיגר שולם בו כמו שאמרו
כל הגדול זמכירו יצרו גדול ממנו ולכן אין לנו מקפין אלא שיאר לנו הש' לפי שגאלנו גם
מחמדינו ממעשנו ומעבדון ידנו כמו שאמר הכתוב והסירותי את לב האבן מבשרכם ובהיב ואת
הבצובי ארחיק מעיניכם ולפיכך אז יהיו ישראל עם נושע בה' השועת עולמים ואל ישובו לכבלי
ושב לא ימכרו ממכרת עבד וזהו אומרו אל ה' ויאר לנו להיות כי היגר הרע הוא חשך טחן
לכם ויו ישא חשך סתרו לירות כמו אופל לישרי לב וכמו שארז"ל כב' קן שם לחשך זמן ניהן
לעולם כמה שנים יעשו באפילה כל זמן שיגר הרע בעולם אופל ובלמות בעולם בעקר יצר הרע
מן העולם קן שם לחשך ע' כ' נמצא שהיגר הרע הוא חשך טעוה באד' ולכן אמר אל ה' ויאר לנו
שיאר ויניה אהנו מתחשך יצרנו או ירצה אל מה שדרשו רז"ל מדרש הנחומא ד' א קן שם לחשך
קן נח' לייסורין של צדיקי בעולם הזה ולעולם הבא מעבדין לכל יש קן להרים ונבעוה סג' וס' קל
בכלם הרים ונבעוה במאזנים לרוח סג' לעשות לרוח מסקל למים סג' למים סג' לרוח סג' לרוח סג'
לחשך סג' לקן שם לחשך כשה' כה יושב וחוקר אם מהב' קש ייסורין אבן אופל ובלמות אב' למו
גרם לרם זה שבאו עליו ייסורין ואפילה זה היגר הרע שהוא מסול בל' ל' ויהי אית
לב' האבן מבשרכם ע' כ' ולמדונו בזה כי הולית עשה לעונם ויולא נכ' כמו הסדר ונ' ונ'
לעהיד וניאם מחשך ובלמות הייסורין לכן מדבר בהפלה ואומר אל ה' וי' לנו ר' ל כי להיות אל
ה' בעל החסד והרחמים יאר לנו ממחשך גלוהנו חף על פי שאין לנו זכ' ולהיות כי בעולם הזה
היו קרבנותינו ועולוהינו הכשר והדם הניתך על ידי הייסורין יאמר לעהיד לא יקיה עוד בנו
גוף וחגים יקובו וכוא אומרו אסרו חג בעכוהים עד קרנת המזבח גם תמד כי בעולם הזה לא
היה חפץ בהם כאומרו אם העלו לי עולות ומנחות יס' לא איה' **לב** מדיאיכם לא אביט אב' ל
לעהיד יאמר אסרו חג בעכוהים עד קרנת המזבח כי אז יהיו לרם נחת ושם נוחו יניעני כח
ולפי שאמרו רז"ל במדרש תלים **אב' עלי אלה'** נדריך אשלים תודה לך אה' רבני פנחס בש"ר לוי
וה' **אמן** בש"ר מנחם גלילה כל התפלות לעהיד לבא בטלוהודיה אינה בטילה וכל הקרבנות
ה' והתודה אינה בטילה לעולם שכן כתיב והעמודה ש' ה' הודת ביה' ה' הודת הפלה והודה
י' וכן ע' לכן כיון שהצדיק קרנו' אה' אסרו חג בעכוהים עד קרנת המזבח יאמר במאמר
י' אלה' ואורך ר' ל שהצדיק והקרבן אה' יקיה בימים הקם וכעת ההיא **מן** תורה ש' א

היה זהו הוזהר אליו ואלוהי ואלוהי
כי טוב כי לעולם האדון וכן על זה אמר במה
הדורק לעולם ועד להיות כי הורה הסלה היתה קיימת לעד על כן עמים יהודוך לעולם
וכזה נשאל הראש השני

השלישי אוקים שמואל עליה ודרש וחקר וחר על אומר יא ה'
אלה ה' שהי בעמים אך למוהר יפסיק שיאמר אלה ה' הושיעם בלימה
אל והראיה את נפשו בעמלו דברי חכמים וחיזוקם במחוקק במשפטים אז אחר זה באתי
לחיות בנועם הענין הזה בנועם שיהי בוד שרפי קדם רבותינו זל פ"ק דמעניות ז' ד' שמואל בר
נחמני כזה ככפא ומוהגא אמרי היכי נעביד נבעי רחמי אהרתי לא אכשר אלא נבעי רחמי
אמוהגא וכפנא נסכול אמר להו רבי שמואל בר נחמני נבעי רחמי אכפנא דבייבי רחמנא שובעא
למי קול דביבי כוהח אה ידך ומשביע לכל חי רצון ומנא לך דלא מצלין אהרתי דכהיב
ונבומה ונבקשה מאלדינו על זאה מכלל דאינא אחריתי במערבא אמרי משמיה דרבי חגי מהכא
ויחמין למיבעי מן קדם אלה שמיא על רוא דנא מכלל דאינא אחריתי ע"כ' ונהה עהה בדברת
אלה אשר ההחן אל ה' אלדיו שמים א שמעו אשר שאל ויבקש מאת ה' ראשונה ריח ונכלה יעמוד
ליהודים ושיצליח רב טוב לביית ישראל והשועה ה' היתה בין שנים ואם שניהם באחד טובים
וכשר הדבר לבקש הוהם יחד היה לאמר אלה ה' הושיע והצליח נא אבל אמר בכל אור ואחר אלה
ה' להודות כי היתה החנה והפלתו אל אלדיו על כל אחד ואחד בכפי ענמה ואף אם בקריאה
הקיעה חוברות אשה אל אמוהה עם ב' זה השמיע בקול הודה על כל אחת לבדה כאומרו אלה ה'
בכל שאלה ושאלה שאמר כמו שאמר ושבהי לגי ומתן אל לבי כי כוונה פתאמר הנה היתה כונה
אל יהוה בהיותו מוכיח לאיוב עונה אמרו אשר מדוע אליו ריבות כי כל דבריו לא יענה כי באתה
ידבר אל ובשהים לא ישורנה כאלום חזיון לילא וכו'
אלהיו אשר שר מעליו ולא ענה גם בחלומות ואימותות מות נפלו עליו והוכיח אוהו במישור אליהו
לאמר לו כי אין גם מקום ללון הלונותיו והוא אומר מדוע אליו רבות ר' ל' למת העמוד משמים ו
ומשהח ממראה עיניך אשר הראה האם בעבוד אשר קראה ואין עונה הלא כל דבריו לא יענה
ר' ל' כי כל דבריו שישאל האים בכת אחת אינם נעקרים וקול כהיל כרוב דברים כי באתה דבר
אל ר' ל' שישאל האדם בדבר א' או יקראוה יענה ובאשר ישאל שהים בהפאחת לאישורנה ר' ל'
לא ישורנה אפי אחת מהנה ובששאל בא' ישיבנו בתלו חזיון ל' ל' אז יגלה און אנשים וכו' וכן על זה
הדרך נבא לבין כונה שלמה המלך ע"ה על קטנו ועמדנו על מעמדו באומרו שהים שאלהי מאדך
אל המנע ממני בערם אהות שאל ודבר כזה הרחק ממני רש ועושר אל התן לי הטריפני לתם חקי
ר' ל' כי עם היות שהן לבקש על שהים כאלה ובפרט שהים שהן ארבע עכ"ז אל המנע ממני בסכה
זאת ודבר זה שישאל מאת ה' אלהי קדא אהרתי בכה אחת באומרו הארדוף אחרי הגדוד
הוא יגנו ויעקר לו וישתיהן ויאמר לו רדוף כי ששן תשיג וקנל הצול כי גם באורים והומים
אין שאלים בשהים כמו שמתרו ר' ל' ועם זה ירד הספק הנה מהדומו ויהר ממקומו ועדין נשאר בו
עוללות עוד להעלות שאמר ושיענה נא הלא בשאר תכלוהו ויהר דבריו לא יזכיר בהם מלה נא כי
דע הוא שישאל דבר בעתו וזה מה כיתה כוונתו כזה המקום בשארוהו אה טעמו שאמר הושיעה
נא הצליחה נא וסעונה הפסט וכו' הקושיא היתה באשר מקדים הקדמה ונדוע אה הוא י' ה' חפן
ל' ע' דקדון וסובו לעשות החסד שיעשה נחמי וקיים ודבר אלהינו וקום לעולם ולכן יהמיר ועעזיד
לגוף אור נאעמו קאל וקושיא הנה וכמו שדרש ר' ל' על זה הענין שיש לבקש לקמן בקנה הירוש'
אשר בקפרכת הסגית בשפוק ויבואו חסדך כ' כ' ל' שיה סדבר סלמד משנינו כי כפן שהוה
אין וקיים כך יכיה מעשהו שריר ובריר וקיים לעד לעולם ולכן יהיה תמיד האל לנו אל למשפחה
אשר כל ענין ארץ סלה לבי שקול קמך שקתחיל לעשות ויהי הוה הדברים

הללו בשמחה זורח קולו ביום שבת בלילה כפי שכתוב
 המצוד ולך לישועה לנו כלומר עליך מוטל להשיע לנו אך מה שנהלה מנין הוא הושיענו כל ר' ל
 סתה הישועה עתה במקרה בלי אימור וענוב והאיך ההצלחה אשר התשועה למען לא תושיע
 בה י יוב סודר ומורה כי סקול וסקול או ירה ויריה ולקחה כי לעתיד לבא יהנהג הבית עתה
 במדה סד והרחמים וכמו שאחרו רבותינו ל' מסכת פסחים כרך ב' זכיה ה' לחך
 על כל י"ז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידנא לאו אחד הוא אחד רבי אחא בר
 חנינא אמר אמר רבי יוחנן לא בעולם הזה העולם הבא על שמותיה רעות
 לו זר ברוך דין האמת על שמותיה טובות אמר ברוך השם והמטיב לעולם הבא כולו הנמשך
 והמטיב עכ' נמצא כי לעתיד לבא כולו הטוב והמטיב כי רחס ה' ניון רחס כל מדבותיה ולא יהיה
 ה' אחד שהוא מ' אך בע' ה' מתנהג בב' מדות במד' הדין ובמדת' הרחמי ולכך אמר ברוך הבא בשם
 ה' כי לעתיד לבא הבא להציל ולהסתייף החת בנשי השכינה יהיה ברוך בשם ה' כי או יהיה ה'
 אח' ושמו אחד כי כל הברכה והשבע יהיה מכיה ה' מאזנרו הטוב ואף מדה הדין יסכים לרחם על
 בית ישראל ולא אל ה' ויאר לנו בין אל שהוא מדה הדין באו' ואל' אעס בכל יום בין בשם ה' שהוא
 מ' יאר כניו אהנו בלה ולפי שארז' אל' אכח לאלדים יחרם זכח לשם אלדים יחרם בלתי לשם ה'
 לבדו והטעם הוא כי שם אלדים שהוא מדה הדין לא יתרצה על ידי שור או כשס או עז כי יקריב
 וסמך ידועל ראש קדמנו כי הקרבן האמתי הוא שיקריב עצמו חלכו ודמו ועשה לו כאשר עשה לדם
 הכר לוליה' שהיה לנו במדה רחמי לקבל החוטא על ידי שבתו בחלוטו את הקרבן כלו הכך לבן
 טהור הוא וזהו בעולם הזה אבל לעתיד לבא ידבנו לבו אף במדה הדין לאמר אפרו מן בעבותהים
 עד קרמה המחבת' ולהיות כי לעתיד לבא יהנו הצדיקים שבת וכדאיה על הייבורין לגזור אותם
 לגדים עליהם בעולם הזה כמו שאמרו רז"ל ויקרא רבה כדשה ל' ב' אל' סביב רשעים יתהלכין רבי
 יהודה אמר הביב לרשעים צדיקים מתהלכין בשעה שהצדיקים יוצאים מן ערן ורואים רשעים
 בניהם נדונים כשם שמחה עליהם הוא הוא דבתיב ויצאו ורואו בפני האנשים בלוחה שעה
 צדיקים נוהגים שבת על הייבורין שהביא עליהם בעולם הזה שנאמר ואמרת ביום ההוא אודך ה'
 כי הנכה בי ישוב ארך באומות העולם ותנחמני מהם אימתי כיום זולות לכסידותם הקדוש ברוך
 הוא כחם בזוי בעולמו ואין כדמו של הקדוש ברוך הוא אל' ישראל שנאמר כי ברם ה' צבאות בית
 ישראל ע"כ ועל זה אמר אלי איה ואודך אלהי ארומך כי אז אתה לך הודאות על שהתעצת עמי
 במדה הדין בזה העולם והייתה עמי אל' זועם בכל יום כי שכתך ומשנתך שיהיהני כס בזה העולם
 כמה ינחמני לעתיד ולכן הודו לה' כי טוב כי אפילו כשיהיה רעה לעולם הוא חסד גמור באומר
 בלא על ידי שנתן לי הייבורין בעה' יהיה לעתיד לבוא כבודי ומרים ראשי' וכבר נבא הדלש' ה'

והראש הדיעני תרגמה שמואל בכסה ליום חגנו **על כן** כוועדים מקראי קרי
 הללו אשר יקראו יוהם במועדים ואתנה לה ככל להכין אותם ולבעדם
 אדרבה עד בית אלהים בקול רנה ותודה לעשות בהם משכט הכהוב ל' מועד וליום סג' והיו
 לאותות ולמועדים ול ימים ושנים וזהו אומר זה היום עשה ה' נגיד' וכשמחה בו והוא יום המג
 בהוא יום מנח' וזה עוהו עיני כח ועשה אותו יום משחה ושמה' כמו שאמר ושמחה במך והו
 דלא מקרי יום כי אם יום טוב ויום שבת מסייע ליה לשמואל ה' לדרהין כסכרו אטא אל' וכיום
 שמחהכם וכמועדיכם וביום זה יום טוב וכיום זה יום שנה וכיום זה יום הכפרים שמחהכם אל'
הדיעני וכמועדיכם אל' **התמידים ע"כ** מש' כי שם יום צודק על יום טוב ויום שבת עם היות
 כ' צדק שלהם שם הוא מנח ויהוד הכהוב שיה' מספיק שיאמר וכשמחהכם וכמועדיכם וכו' מ' מ'
 כ' משמע על אומ' יום היותו יום טוב או יום שבת אלא ה' הושיענו נא יתבאר באשר מקדים
 י' י' אל' ונזכרה לכני' ה' אלהיכם' שעה וכו' הא כל זמן שמזכירין י' אלהי' ו' אלא לישועה
 והנה יום שבת ויום טוב היו לצדק דבתיב וכיום שמחהכם' והיו לכם לצדק

והוא רב פסח ויהי ויהי לכם לארץ נלהב וזכרון תהיה לתעלה וכן מה זכרון הארץ
למענה כוספה ויבנה חף זכרון הארץ למטה הזמנה וסוכה ויהי לכם זכרון לפני תרומים אני
ה תרומים ע"כ ויביך כיון שהזכיר יום טוב הארץ בו אטו זכורים לפני ה ליאעשה ונעל : לכן
תנח את לבו להיפגע הנף לגחונת הבלה ולו זה הוסיפה נח ר"ל הוסיפה עשה כהני זשאטו
בזכרון ליאעשה ולגחונת הוסיף מפינו השאע והוסיף ולפי שארץ כבר אר ששאל נמצי
תנינו שה בה מזכיר שמוהם אט ישראל ומכרובן שאלה ה זכרנו יברך ר' הוגל ור' אר גרתי אר
לי אלק שמים ריבוח מנין שכל אחד ואחד מישראל שקק בה מזכיר את שמו ושברר : שאלו זה
אמר המכה אני מחברתם ואברהם היו יהיה בו ע"כ ולכן כיון שכזה הארץ זכרנו לפני
יאמר כי זכרנו אלדים ארנו ולפיכך הנה אליו שמוק כהן הכא בשם הונו ונקט כלשון
יחיד למר שפנינו כל אחד ואחד מישראל הטי לחיול ויהיה כהן בשמו כאמר ולף על פי שהם
דברי הכהנים בני הקהן שהיו אמרים לישראל ברעולם מביה גם ה יתן הסעב ויברך כל אשר
בשם קדשו הוא בעצמו כמ שרל שאמרנו ישראל לפני הקכה רבון העולמים אין אנו נריבין אלא
לברכותיך ונהיהנו מהכרובן מפיך ה' כד הקיפה מעשון קדשך מן השמים אמר לכם הקכה
אף על פי שארתי שיהו עבדין יתבם עמכם אני עומד ומכרף אהכם לפניך הכהנים פורסין את
כפיהם למר שה' בה עומד אחריו ולכך הוא אומר משגים מן החלמות עמך כהנתייהם אל הכהנים
בו אל ה ויאר לנו יתבאר כאר נקדים דברי ר"ל בסמרי ולל איה ה אלדים למה כאמר
לפי שהוא אומר דבר אל בני ישראל לאמר בחדש הש יעניכאלח לחדש יהיה לכם שבתון זכרון
הרועה שגל זכריות לאם וענו הלקח לומר ה אלדים עמו והרועה מלך בו אלו שופרות ומלכיות
ר ביהן קומר אין ברך שהדי כבר באמר ותקעתם כחוננדות הדי שאפדות והיו לכם זכרון זה זכרון
איה ה הלדיכה א מלכיות אס כן מה ראו חכמים לומר מלכיות החלה ולאחר כך זכרונות ושאפדות
אלה המלכיות ענין החלה ולאחר כך בקם מלפניו כדי שיזכור לך ע"כ וכיונו בה אל מה
שארול במדרש הגים במדבר ע' למעלה לדוד להזכיר אלדים להנילני יסא ואדעם בעמים ובשאר
שמצירים אותי בכל פעם אני מאמר אותם שכל זמן שאהם מזכירין אותי מעי הקמים עליכם שאל
פני יקור בני אפרים וכו' ויתן לפני ארץ כרייה ה להזכיר ולהזות ומה היו מזכירין זכרון
כפנתינו אשר עשה זכרו כפלאה שאנושה עמכם ככל עת וכל גאל את ישראל ועשה עמכם אלא
בשכני שהיו מזכירין כפנתינו אמר דוד אס כן אני מזכיר למענת לדוד להזכיר אלדי להגילני ע"כ
ולל זה כיונו באמרים המליכהו ענין החלה ולאחר כך בקם מלפניו כדי שיזכור לך כי כאשר ינח
דבר מלכות מלפניו לדבר ולכר את יקר הפלדת גדולתו וכבוד הרד מלכותו או יזכור לו שאר
ואתננו וכל כבודו אשר הוה לך סכבוד לכן יזכרו אלוה מעל והוא אומר כדי שיזכור לך
ועל זה כהן המלך מלך דוד המלך ע' הא זה סוף מלכי אלדים טיה יאעוה יעקב ונדע כי
דבר זה היה המלך דוד בן ישראל כמו שארל בחדש תלים במזמור ג' ד יהודה אומר כל מה
שזכר דוד המלך ויהי כל ישראל ארל ע"כ ועיה כיון בדבריו אלה אשר התחנן לפני ה בעפ
קבתי יעקב ויהי אלה סוף מלכי אלדים ר"ל כיון שאני ארומק אלדי המלך ואזליך איתך עלי
דתי שהיה לי מקדש ומה שיהיה איתך נאשיעני ונפיך טיה יאעוה יעקב ויראל כל אפסי ארץ את
באעתי ארנו אשר ור' ישראל ויהיה בית ישראל מפני כי זכרו את דבר קדשו וידומתו
וימליכוהו עליהם לכן יתבאר אר פני מלך חיים וזכרתי לא יאוף ולכניו ועל זה הדרך אמר
אלדים מלכי מקדש טיה יאעוה בקרב הארץ ר' לקדש ומתחלה יס לי להחליך עלי מלכי אלדי
ואמר כך יחד לי ויהיה טעם יאעוה בקרב הארץ ועל זה הדרך אמר
אלה הארץ שיהיה יחיד ויאמנו בשם אלדינו ויהי בשל חסלו וכו' ויהי לשורר שיהיה
מה ה מלדינו ויהי אכל הכונו כיון שאר רל איה אלדיכם א מלכיות כאמר לעיל וכאל אר
ה מלכים נזכר כ לבס ה אלדינו שהו מלכיו זכירי א' יש כלו נעשה שיזכור אותנו לפני ה
וישאל אלה ה ובמקום והנה שלנו הוא ה יר לקדש ישראל מלכנו בשם ה' וכו'

והשינו וכוון צדיק שיהיה הקדש קדוש כפי

אשר והאמר שהאל אל ה' וכוון שחזר אלו ה' אל-גם א תלמידי וספר כך נבקש מלפניו שיהיה

אשר כי ייברכנו אלדים הלידנו טוונס ועד אונברם אל ה' ויאמר ננונו כענין שבמשה

מלה י יסוב עול תגזירה וירא אלמים את האר כי טוב שצחק כמנונית כהוא הוא האור כך היה

טוב ר ים אורה ע"כ ועל זה יאמר אל ה' ויאמר לנו ביש טוב הזה ולכל בני ישראל היה אר

וננונו י יקרבן המצ ניגונותים עד קרנות המזבח וימר אפרו חנוכו בלבון רבים כי עדה

ישאל כל יא תהו וקרבן טבור הנה במדבר והיה בבואם אל אהל מועד או בגמיהם אל ה'

המזבח יאמר יאה כו' הורו לה כו' ושהיה לפני ונהון אל לבי לנכר דרך חמישי כולל

באלו הכתובים והוא שצדק על הישוע העמיד ולפי אלה ה' הישוע נח יתכלל שיהיה הישוע

במקרה בענין והנה אמרו דול בפרק חלק למדבריה המשרה ונשלוס איוקן אר הנהום דרש בר

הקרה כצפורי מפני מה כל מס שבאמצע היכה פתוחה וז המומה בקש קב"ה לעשות חזקיהו משיח

והנחרים בוג ומצוה אמרה מדה הדין לפני ה' ה' רבנו של עולם ומה דוד מלך ישראל שאר שירות

נהגשמות לכניק לאעטיהו משיח חזקיהו טעמיה לו כל הנחיים הללו ולא אמר לכניק שירה העשבו

משיח לך נבחהם מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו רבונו של עולם אני אומר לפניך שירה החת צדיק

זה ותעשרו משיח פתחה ואמרה שירה לפניו שנאמר מכניף הארץ ומידות שמענו ע"כ לכן איפשר

ויבשר טעמיה הכלהו אל חלהיו על אותה הישועה ואמר אלה ה' הישועה נח ר"ל אותה הישועה

העתיקה להיות באחרית הימים אלה ה' שיהיה נח בעת חיה לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פני

יהורו אלה ה' הנליה נא נהיה בי ביה המקדש היה לחמקה ולשמחה להיהו כנוי על ידי בשר

ודם מעשה ידי אדם אשר כעפר יבשר ודם ובעם שהוא נבל עובר ויטב וירדך כך מעשקו יעבור והנה

אצנו אכל כשיהיה בונה יושלם ה' הוא בעצמו לז יהיה שריר ובריר וקיים לעד לעולם כי כל אשר

הוא עשה ה' יבליה והוא אומרו אלה ה' הנליה נא הוף הוף כרא תוילדו בנו היוצא מחלניו

שהיה עמיד לבנות הבית כמו שהבטיחו לנו בך היוצא מחלניו הוא יבנה הבית לשמי לכן יהן ב

בקולו קול עוז לאמר ברוך הבל בשם ה' ואמר עניו הבל בשם ה' כי כן נמר אומר בכל דבריו

לקרוא טל בשם ה' באומרו ולבנה הבית לשם ה' אלהי ישראל וכו' ומה שמתי לסמך וכן

פעמים רבו תכפור לקרוא בלם שם ה' לכן אמר ברוך הבל בשם ה' או ירצה לפי שנקרא

שמו שלמה והש"ת עק"ל בשמו מלך שהטלוס שלו לכן אמר ברוך הבל בשם ה' כי שמו בשם רבו

ברכנוכס מבית ה' רוצה לומר ויהיה אני ובני בלמה מברטין והכנס מבית ה' כי כן בשבנה שלמה

הבית בדרך אלה כל קהל ישראל כמאמר במלנים ונחילו גם הוא מברך אותם טס בנו כי הן ירך

אשר וזלה ברכנוכ הוא עבר בתין עתיד וכן הרגם המתרגם אלה ויאמר לנו כו' קם דברי בני

ישראל שאינם מתקשים שיהי להם בשר ודם אלה הש"ת בעצמו כמו שכתבנו לעיל והנה יהיה כי

בעולם היה לא יספוק השיה בקרבנות כמ שזבח ומנחה לא חסכה חז"ס כי עולה וחסה לא

שאלה אכל לעהיד לבל אז מחכון זכחי צוק עולה וכליל כו' והטעם ה' מפני כי בעולם היה

באים הקרבנות על הסוגיה אמנם לעהיד לבל כל יראה ובל ימצא עון אשר חטא כי יצר הרע

עבור והנה איננו כמ שהקידותי את נב האנן המברכס ולכן אז יהיה זכחי צוק ואז יעלו על

מזבחך בדים ולה יהיו עוד מזבחים ומקדשים בכמות אלא יאסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח

אלי אלה והודך אלהי ארומתך ירצה כי אז בימים ההם ובעת ההי' בירו וידעו כל הגוים כי אלה

ה' לבדך וביאה אלי ואלהי אונך ולרומתך כי בט' הז' שרבוני וזרי בלאמר אלי כל היום אלהי אלהיך

לה כי טוב כו' יתבאר על דרך אלה ללכל וירא אלהים כי טוב ובמדרש קהלת אכל כי

הוא מה האדם שיבא לארי המנך הזה אר כבר עבדו העולה מדבריהם אלא יאמר אדם

ה' רצונה על כל חגר ברא אלהים לעשות לומר אלו היה בן אחר נברא הדבר היה מ

ה' ארן כעתיק הדין כי איך יודעתי יבשר וכל מעשיו עם יים בשמה וישר כלם באמנה עשה

ה' אדם אלהים כי טוב באותו האופן אלא ונתנו כי הכל עשה יפה ב' אלא היה דבר

ואלו יסמנו לפי שכלנו כי האדם והכלל לה' יהיו לו עושר ומי יודע אם יהיה עמו לו לרעה ומשך
 לו רעה והתה טובה ולא אמר יאמר למה לו עושר ומשך לו והתה ירא ה' והכלית טובה ועו' אמר
 פדונו לה' כי עובד ר' עם שהחמנתם לפני מלככם ימקרו ויחיה נא להכם עם כל זה ד' ויושיע
 בן שלם וישיע הדולה' כי טוב כי אפילו ברע המניע לכם לעולם חסדו ר' לעול' ואי חסד
 כי הוא בומר הטוב כמה שהוא טוב' הלא תענה ותאמר כי בימים ההם ובמד' לא היה לנו
 זכות אבות הקדושים אשר בארץ המה שהניק עלינו להושיענו אבל מה נעשה כיהיה יתה ימים אשר
 תמה זכות אבות כמו שארץ במסכה שבת כי מימי חוקיה תמה זכות אבות לכך אמר כי לעולם
 חסדו כלומר הדע כי יהיה טוב אחרית דבר מראשיתו כי אם זכות אבות הסוגלם אך טוב חסד
 ה' מעולם ועד עולם בלא הפסק וכל נתיבי ההרים יתאספו וכו' וזכה בשלם הראש ה' ופליקא לה
 המחברת הראשונה' הבענה שפתי ההלכה והודות לאלהים ממנו יהי ממנו פנה'
 בהשלימת המחברת הראשונה' היתה לראש פנה' בצפיה וצפיה אני

יי הושיע נא
 אבנא יי הצליחה
 נא

אנא

ומכל מבטול ובנייה אלה נא' אלה הושיע נא
 אלא ה' וכו' ירנה לפי פשוטו כי יש אדם שיהיו לו
 האל הו' ועושר בביתו ולא יאמינו לאכול ממנו
 בשמחה כי תחלו לומר דעת הכינו ללעמו והוא פסח
 שהי רגלי' ועל כן באה ההבטחה האלדית וברך את
 לחמך ואת מימך והסירותי מהלה מקרבך ולפיכך

אמר אלה ה' הושיע נא וכו' ר' ל' אלה הושיע בראשונה מן הדעות המאזרות ואף כך הצליחה
 ההצליחה והטוב כי מה בבע לאדם כי יסיל טובו וכפה הנע על כדע וועל קרבו'
 או נפרש בזה הכתוב אשר יענה אל מאי דפליק מיניה והוא אומר זה היום וכו' והוא שמדבר
 על העתיד לבא כמ' שקדם לבן מאמו הבונים היה לראש והם ישראל כאומרו משם
 דועה לבן ישראל או יאמרו בנים אבן מאמו האומות היתה לראש פנה' יאמרו ונאלי' ה' אף אנו
 המהין על עצמנו והוא אומר מלחה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו זה היום וכו' שהוא עולם
 הבא שיקרא יום כנידע' נגילה ונשמחה בו' הכונה להיות כי חלק ה' עמו יעקב
 חבל נחלתו ונהן בו חלק מעצמותו ואת יקר הפארה גדולתו שהם הנשמות חלק אדם מאל' ואל'
 אצילי בני ישראל' אשר הם אכזים לשלשתם למשכהותם לבית אבותם והמה נפש ורוח ובשנה'
 ובני ישראל יזכה' ומה אשר בקרבם שודות והיו לעזרות ועל זה באו אחרות ה' אמרות
 אחרות באומרו והי' כתי בה' כס' וכן הוא אומר ונתתי משכני בתוכם ועל זה רמזו ר'ל באו'
 כל צרה שיש לישראל רק בה' שמהם שכלתם בכל צרה לו צר' כונתם כי כאשר כסרו של אדם עליו
 וכאב נפשו עליו האכל' הניח חלק אלוה' לעול' לפיכך בכל צרה לו צר' ולכן אמרו ר'ל כל זמן
 שהארץ בגלות שכינה עמם' לו למננים שכינה עמם וכו' כי כל צרה הנעשה לאיש ישראל הגיע
 לנפשו שהיא חלק אלוה' ממנו' ולכן ערבה כל שמחה גלה משום מלכנו כל זמן שבניו הולכים
 בגלות כיום זאת כי כרם ישראל לה' אל עולם ומכאובינו הוא סבלם כמדובר' וכן כאשר יושב
 בשמים יתקן וישיב לשכניו שבעתים אל' ויקים יגל יתקן ישמח ישראל' כי כאשר ישמח הסי' שמתקן
 נשמן ישמע ישראל בשפסס' ושמחת עולם על ראשך בין שהנפש היא חלק אלוה' ממנו לכן היום
 שמתה בשמחתו וכו' אומר נגילה ונשמחה בו כי ממנו נקח השמחה ומן הנע יסמח אל' ה'
 ימינו יספיע ישוב נפש נשנה' או ימלא שחוק מינו ולאו' דנה' וזאת אשר דבר הנביא'
 ישראל' בלו' ש' ישיבה תגל נפשי באלרו' כי בודל' שמחת הסי' הגל הנפש עמו שהיא'
 ימים וכן יאמר' ה' גפסיתגיל בה' וכו' ועל זה היתה גומתו בא' יאבדו' יום סמני אלה

קיי בזה דבר לכיכך תהי' השועה ועולמו בלי חיי'ן כי כהויה השועה על יד בשר ודם לא הוסיף
 לגנוח ולח' השכון עד דור דודו כמו שהול' בתי נבזי' בך כמות' רוצה לומר התורה בה' וי
 בענין' למד לנו דכתיב וכל בניך לתורה וזהו כן בתורה'ן או יכנה בת' התק' ולא בתורה הגוים
 ומדק' וזהו בענין שא' ירו' ר'ל' בדרש' הלוי' אחר רבי שמעון בן לקיש אחר ה'בה לישראל חקבקים
 אחר' זאת עם' תומות העולם בעולם הזה אמרו לכינוי רכוננו כל' עולם הנ'הש לכילדבר דע' למה
 שהן ע' ה'העולל עלילות ברשע' אכילו ובמנות הנעימות שלהם חן אנו חקבקים שאמר וכל
 אלמח' בת' י'ר' זבמה' אנו חפנים במנה' שלך כי עמך מקור חיים כלאורך ימים טוב ע'כ' ח'ל'
 יאמר נגילה ונשמחה בך בתורה'ך ולא כמקוי הגוים אשר לא בתורה'ך בך ב'התק' ר'ל' כי חפנים
 שאני משועבד בהם לא אירא מרכבות עם אשר הביכ' שהו עלי' אלא ביראתך שהני ירא' למען לא
 אחט' לך שאר' מסחרך בשרי ומתספטיך יראתי באופן כי מה שאמר נעימה ונשמחה בו לא קאי על
 היום שהזכיר רק על היום הזה ונשמחה בו וכי שועתו בא' יוד' וההבונן במה שהזכיר בעל
 המא' תורה' וקרבנותו וגי' נכסו מלכות' למודיע כי גם את זה לעומת זה עשה האלהי ובזמן שהמקוי'
 בתורה' וקרבנות' יצלו מניחם ומלכות' ואולם התורה היא העולה במקום עולה ובמקום מנחה
 וחטאת' כמ' ר'ל' אלא זאת התורה לעולה למנחה ולאטאת' כו' והנה יגזור אומר' קס' לו' ל' כלל
 על הישועה ואמר' הושיעה נא ר'ל' בעת' וכעונת' הזאת בעולם הזה הושיענו אלהי ישענו וכי
 תאמר כי רשוק מישועה דברי שאגתי בעולם הזה כדי להסקיפו לי מימי רע לטהוד לבא' לבי שאם
 בערב' ילין בכי יהיה בבקר רנה והיה הנס מקול פחד השעבוד יפול אל פת הגיהנם לזה אחר
 אלא ה' הנליחא נא ר'ל' אסי'ך נא מנליח דרבי בתורה' וב'ת' גם כי א'ך בניא נלמות של גיהנם
 לא אירא דע' כי מרעים יכרתון ושומר מצוה לא ידע דבר רע ונרצה לו לכפר עליו במקום קרבן
 ועולה' ומנחהם ונסכיהם כמדובר' או נכרש על דרך שאמרו ר'ל' במדרש הלוי' וז'ל' ד'א'
 ולעבודתו עדי' ערב את' רבי אבהו בשם ריש לקיש מנאן אמרו חכמי' בההא היציאה כל בעל הבית
 והכניסה משל כועל מצריך הכועל שהזרח לו השמש בשדה במלאכתו ונריך בעל הבית שיהא' מ'
 משקיע הכועל להיות בכיתו עכ'ל' ועל זה היתה הכלתו אל אלהיו בכתובים הללו על עם
 ישראל שירצה כשכיר יומו ולא ילין פעולה שכיר ועבודה' עד השמש באה' כמו שהשכיר הוא כל
 בשכרו בעוד היום לעמוד ולא יאחר אותו בעל הבית בכי'לתו עד שיכנה היום ויטעו כללי' ערב
 כך אנו כו' אשר עבודה הקדש עלינו ולנו משהעבדין בעבודה' פריך החת' סבלות הגוים עבדים משלנו
 בנו בזה העולם שהוא יום לאומות העולם כאמו' לעיל' וחשך כלילה לישראל בעבודה' קשה ראוי שלא
 יאחר עבודה'נו עד הערב והוא אמרו הושיעה נא ר'ל' עתה בזה היום הנזכ' באומ' זה היום נו'כמו
 שנתבא' לעי' היום עה' נא לכני' בא' השמש בעונה הזאת מהר יקדמונו רחמיך ועד לשרב אל הנח יודך
 לתת הנלחתיך וטובתך אלא הושיעה נא מן העבודה' והנלחתיך נא שכר י'ר' ר'ל' ריקים כלות'
 הצליחה עתה בזה העולם כמ' שביומו התן שכרו או י'חזר על' אמרו ר'ל' אכל' ספרו
 בגוים את' כבודו וכן אמרו בני קרח אבותינו הכרו לנו והלא הם עצמם ספרים שיבאו ממנו'
 ומה כבודו של ה' בה' שמספרים בניו בין האומות אלא שהיו מתנבאים על קדמות' ח' בני קרח
 לאבותינו עשית' ולא לנו מה הנאה יש לנו במה שעשית' לאבותינו וס' ר'ל' למה הנאה כשהשם
 עמנו עשה עמי' אות' לטובה עכ'ל' ועל זה יאמר' הושיעה נא הצליחה נא כלומר כי אלהי' ה'ל'
 עושה כלל' בהוני'ך את' העם ממנדים כועל פעלת' בימיהם בימ' קדש' ומה הנאה יש לנו עתה
 במה שעבר העיקר הוא הושיעה נא הצליחה נא בעת' וכעונת' הזאת כאשר עשית' לאבותינו
 לו יהי' כונת' הכתוב אל מה שאמרו ר'ל' במדרש הלוי' תזמור לרוד' הכולל' ש'ל' א' א'
 על ידי חזקאל והושיעה' לנאני' לא הוינה עוד לבז' ומה אני עושה להם דוד ידע' א'
 הם שא' והקיימות' להם רועה אחד ורעה אלהם את' דוד עבדי' אל' דוד אלהי' מושיע' ואתה רועה'
 ר'ל' ה' אומר' הושיעה את' עמך ע'כ' על זה יאמר' הושיעה נא הצליחה נא והוא לשון הדרכה'
 צעני' וק' הצליח דרבי ר'ל' עתה ביום' ה' העתידה הזאת והושיעם וס' י'כס' והגלים

והנלמדה היא הושיעה הי הנלמדה והנלמדה היא ענ הכרנסה וההדוזה ולה ישיבה ונחמה
 עברו חזרו לבא חייס ליום כת שמה הפרנסה בכל מס אף הנלמדה בכל יום לכן אחר הושיעה
 הנלמדה כלום עתה הושיעה ועתה הנלמדה כי עת של זה הוא עת לה וועדו יחזרו לבא זה לעומת זה
 ולהיות כי בנד אחר לא ראו זה כדאי זה והוא כי הפרנסה על ידי הא' והנלמדה חסדה ביד שליח
 במדות לכן מדבר בהפלה ובה אמר אלא ה' הושיעה נא כלי יחד אלא אלה ה' הושיעה נא על ידי
 אלהי אלה בעצמך הוי ידך לעזרני ולהושיעני ובמו הפרנסה וההנלמדה התחם ידך יצאען
 טוב ואיני ייחסי ידי מלאך או נפרס אלא ה' כו' להיות כי עשני האנשים מהחלפים
 כי יש אדם כי צד לו מלאך על הנלמדה ואינו מחשיב כל נכסיו ונגד נרה אחת הכאה על נופו ויש אחר
 שירצה קון ועוסר בכיהו ולא יחוש על צרותיו כי חביב עליו ממנו מעטו וכמו שדרשו רז"ל אצל בכל
 נפשו ובכל מאדך אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך אלא שיש אדם שחביב עליו ממנו מ
 מנוכו כו' ויש אדם שלא יחוש על נופו ועל ממנו אף בשירו עליו יבאכ בראותו את שם ה' החולל בנוס
 בנגד הכה הראשונה אחר אלא ה' הושיעה נא וכנגד הבניה אמר אלא ה' הנלמדה נא אף אלה
 ברוך ומסידך יהיה הכא בשם ה' רונה לומר שלא יבא להפלה לא חזר ממנו ולא חזר נוסו רק כ
 בעבור שם ה' החולל בנוס לכן ישא ברכה מאלה ה' ונדרה מאלהי ישעו ואלהם הכאים בעבור שם
 ה' ברכונם מבניה ה' בהראו בנחמה ציון וכנין בית ה' באופן שהברכה הוי מענין ביה ה' שיא
 אלה משום כל המהאבלים עליה פירוש שאינם חוששים על צערם ועל עצמם אלא מהאבלים עליה
 לו נפרס אלא ה' כו' להיות כי ברבות הטובה על האדם אף יבא יבא בן מהפיר ומבאש
 פת ש' וישן ישורין ובעם לכן יאמר החלה הושיעה נא מן ה' הנידר שם שוטף הוא סמן הוא יבר
 הרע והא' הנלמדה הנלמדה הטובה או ידבר בזה הכהוב על העולים לכלם רגלים לדרך
 המפרשים וידנה לומר אלא ה' הושיעה עתה בני ישראל בבואם לכלם רגלים כי כל הדרנים בחזקת
 סננה ואח' כ' בהיותם בעיר אלא ה' הנלמדה עליהם הון ועוסר כדי שיכירו וידעו כי ברוך הבא
 בשם ה' כי מי שיבא בשמו יהיה ברוך ומבורך וזהו בענין שאמרו רז"ל פסיקתא דבתי ר' יוחנן של
 ביה ניבדין הלך בהובה ופרקמטיא בימי ולא היה יכול למוכרה אחר א היא משום לכל הארץ לא י
 הספיק הדבר לומר עד שמכר כל מה שבירו כל השביל הזה בשביל מה בשביל שהיא קריה מלך
 רב ע' והוא הנרמז בזה הכהוב אלא ה' הנלמדה נא כדי שידעו כי ברוך הבא בשם ה' ולפי שאמרו
 היות הנלמדה על מדרס ביוקר הפרקמטיא באופן כי הם ידווחו ותושבי העיר יפסידו לכן סיים
 דבריו ברכונם מבניה ה' כלומר מה שברכנו אלהם שהנלמדה הברכה וההנלמדה הבא לנשם מבניה ה'

ברוך הבא וכו' אלה דבריו הכהנים במי אהרן לכל
 עדה ישראל בבוא אל אלה מועד או בנשהם
 אל המזבח ועבדו קול במחנה לאמר ברוך הבא בשם
 ה' ר' באים בשם ה' כי בשם שנקרא הש' בו אנו
 נקראים ובשם אלרינו נדנול כמו שארזל במדרס הנחומא כי באשר יצאק האחד אל מהנו אים כן
 הדבקתי אלי בזה ישראל אחר הקדוש ברוך הוא איני כבאר דם באר ודם אינן רשמה להריוס
 להקראות בשמו של מלך אבל ישראל נקראו בשמו של הקדוש ברוך לא כל שם חביב נקרא להקדו'
 ברוך הוא בו בשם קרא את ישראל נקרא אלדים וקרא לישראל אלדים אפי אלהי אלים אלהם
 נקרא חכם שנאמר חכם לבב ואמין כח וקרא לישראל חכם שנאמר רק עם חכם וקרא לישראל חכם
 נקרא דודי נח ואדום וקרא לישראל דודים שנאמר אכלו רעים שהו וסכרו וקרא לישראל חכם
 נקרא מרדכי כלבנון בחור בלרזים וקרא לישראל בחורים שנאמר וכך בחר ה' אלרד נקרא
 נקרא שגאמר כי חסיד איני באום ה' נבאלה וקרא לישראל חסידים שנאמר אסת לי חסיד נקרא
 נקרא ונקראו קדושים שנאמר קדוש הכח כי קדוש אני ואף לעתיד ל' אר' אחר ולא קדוש
 אחר לו שנאמר עשה כשאלך בנין נהר בירושלם קדוש ואמר לו

ואלה הן שמות הקדושים אשר קרא להם אלהים ואלה שמות הקדושים אשר קרא להם בני ישראל ואלה שמות הקדושים אשר קרא להם בני ישראל ואלה שמות הקדושים אשר קרא להם בני ישראל

